

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Українська демократична держава значну увагу приділяє проблемі формування ініціативної, самостійної, творчої та активної особистості, яка може вирішувати питання економічного та соціального розвитку суспільства. Це зумовлює потребу підготувати майбутніх учителів, здатних втілювати цю проблему. Це соціальне замовлення суспільства вимагає від вищих навчальних закладів педагогічно обґрунтованої системи реалізації висунутої мети, яка передбачає підвищення ефективності основних видів діяльності майбутніх учителів, у тому числі й громадської.

В середовищі студентства відбувається духовна диференціація, відчуження від громадськості. У студентів усе більш актуальними стають не суспільні, а особистісні орієнтири. Деякі соціологічні дослідження показали, що в сучасних студентів поняття “громадська діяльність” тільки формується, що студенти, вирішуючи певні питання або виконуючи доручення, покладаються насамперед на інтуїтивне бачення проблеми. Майбутнім учителям притаманна своєрідна розгубленість перед поставленими завданнями.

Тому вища школа допомагає студентам, створюючи різноманітні умови для розвитку їх духовної культури, балансування пріоритетів та цінностей, залучення студентів до діяльності.

Діяльність студентів має бути так організована, щоб студентство справді відчувало себе зрілим, відповідальним та самостійним. Тобто студент має потрапити в таке студентське об'єднання, де він засвоїть суспільно значущі цінності й культурні норми, почне внутрішньо зростати та вдосконалюватись.

У працях філософів В.Г. Афанасьєва, Л.П. Буєвій, М.С. Кветного та інших подано соціальну характеристику громадської діяльності, проаналізовано дію різноманітних соціальних чинників на формування всебічно гармонійної особистості.

У психолого-педагогічних дослідженнях розглядаються різні аспекти громадської діяльності школярів: мотиви діяльності, їх класифікація, динаміка у межах середнього підліткового віку; фактори, які зміцнюють мотиви (Л.І. Божович, О.М. Леонт'єв, М.Г. Бушканець, О.В. Зосимовський, Ю.П. Сокольников та інші); причини зниження активності та шляхи запобігання й подолання пасивності школярів у громадській діяльності (А.І. Дулов, Г.І. Пупиніна та інші); шляхи підготовки школярів до громадської діяльності (М.П. Гульков, А.Д. Шилик та інші).

Незважаючи на розробку багатьох питань організації громадської діяльності школярів, досі не приділялося достатньо уваги вивченню цілісної дидактичної системи організації громадської діяльності майбутніх вчителів з урахуванням комплексу умов ефективності її організації.

Метою статті є визначення сутності поняття громадської діяльності майбутніх вчителів, її ролі та значення у майбутній професійній діяльності.

Підготовка майбутніх учителів до роботи потребує таких видів діяльності, які б могли поєднати зусилля молоді, навчили їх працювати в команді, форму-

вати такі якості, як відповідальність, самостійність, толерантність, компетентність, ініціативність, повага, активність та ін.

Одним із видів діяльності, що сприяють професійному становленню майбутніх учителів є громадська діяльність, яку визначаємо, як позанавчальну, безкоштовну, добровільну, спрямовану на задоволення суспільних потреб. Водночас ця діяльність має і специфічні особливості, що зумовлюються віковими особливостями суб'єкта діяльності, характером відносин у колективі, його ціннісними орієнтаціями тощо.

Залучення майбутніх вчителів до громадської діяльності сприятиме у майбутній професійній діяльності вирішенню завдань морального, політичного виховання, формуванню політичної культури, доброчинності, щедрості та доброти.

Громадська діяльність спрямована на формування та розвиток соціально активної, гуманістично спрямованої особистості з глибоко усвідомленою громадянською позицією. Цінність громадської діяльності полягає в тому, що вона дає можливість виховувати справжнього громадянина через формування демократичного світогляду, здорового способу життя, через відродження національної самосвідомості, розуміння власної ролі й місця в суспільстві завдяки усвідомленню своїх прав та обов'язків. Саме це допомагає відвернути студентів від асоціальних форм поведінки, розвинути в них соціальну активність, виховувати почуття власної гідності, виробити вміння виявляти себе в конкретній справі.

Громадська діяльність служить орієнтиром майбутнього вчителя в роботі з дітьми, виробленню організаційних умінь, роботі та взаємодії з громадськими організаціями, колективом тощо. Участь у громадській діяльності сприяє роботі вчителя як класного керівника, що спирається на методiku виховання всебічно і гармонійно розвинутих особистостей у дусі моралі, демократизму та громадянськості. Майбутні вчителі в громадській діяльності мають можливість набути практичного досвіду, сформуванню навички самостійних дій, відповідальності, ініціативності, компетентності й виробити демократичний стиль педагогічного спілкування.

Зазначимо, що саме в громадській діяльності формується професійна спрямованість майбутнього вчителя, адже, виконуючи громадські доручення або свої функціональні обов'язки, студенти є фахівцями у певній галузі знань, що сприяє професійному самовизначенню особистості. Громадська діяльність – слушна нагода для вироблення організаторських умінь через систему громадських доручень, що є основною формою громадської діяльності.

Проте сучасні громадські організації, студентське самоврядування та студентські спілки недостатньо використовують громадські доручення, що спрямовані на громадсько значущий результат і тому є дієвим засобом формування в людини свідомого, мотивованого, практичного, емоційно-вольового ставлення до навколишнього середовища. Оскільки громадське доручення є актом соціально значущої дії, рівень відповідальності та сумлінності при його виконанні є показником рівня розвитку громадської активності майбутнього вчителя.

Громадська діяльність має творчий характер і сприяє виявленню мотивів, почуття обов'язку та необхідності подолання труднощів, що стоять перед суспільством. Залучення студентів до громадської діяльності дає можливість правильно організувати свій час, продуктивно спілкуватись у колективі, приймати рішення зі знанням справи, що приводить до виявлення відповідальності за свої вчинки.

Отже, головна мета громадської діяльності – створення умов для творчого, інтелектуального, духовного та фізичного розвитку студентської молоді у вільний від навчання час; підготовка студентів до життя за умов ринкової економіки; упровадження якісно нових форм і методів організації громадської діяльності студентів; задоволення їхніх освітніх потреб шляхом залучення до науково-експериментальної та дослідної діяльності.

Тож громадська діяльність має важливе значення для формування особистості в цілому, реалізації мети всебічного розвитку та окремих її якостей: відповідальності, самостійності, ініціативності, комунікабельності тощо, уміння за необхідності підкоряти особисті інтереси загальнолюдським, а також відіграє важливу роль у формуванні соціальної зрілості майбутніх учителів.

Саме в громадській діяльності у студентів виявляються мотивація, цілеспрямованість, організованість, самостійність, самоконтроль. Метою організації громадської діяльності для майбутніх учителів є не тільки розвиток зазначених якостей студентів, а й розширення їхнього світогляду, формування політичної культури, розвиток творчих здібностей, культурних, етичних та естетичних смаків, виховання поваги та шанобливого ставлення до людей.

Такий підхід до проблеми може стати основою для подальших досліджень, адже мета й завдання громадської діяльності спонукають майбутніх учителів до соціальної активності, розвитку та самовдосконалення. Громадська діяльність як умова формування особистості майбутніх учителів, що охоплює цікавий вік – студентство, і за умов дефіциту виховання потребує дотримання особливих методологічних принципів та змісту національної молодіжної політики.

Тож залучення майбутніх учителів до такого виду діяльності, як громадська в процесі професійної підготовки відповідає сучасній стратегії педагогіки вищої школи – стратегії розвитку особистісного потенціалу майбутніх учителів, його самоактуалізації у навчально-виховному процесі.

Висновки

Отже, громадська діяльність має важливе значення для формування особистості майбутнього вчителя, оскільки вона:

- формує суспільно-громадський досвід особистості;
- стимулює та реалізує її духовний та творчий потенціал;
- створює системний пошук для розвитку та реалізації потенціалу молоді для формування висококваліфікованих кадрів у різних галузях суспільного життя;
- залучає до особистісно значущих соціокультурних цінностей, потреба в яких не забезпечується системою базової освіти;
- сприяє задоволенню потреб молоді людини в професійному самовизначенні;
- забезпечує розвиток психофізичних ресурсів, зміцненню здоров'я, підтримує високу працездатність протягом усього періоду навчання та майбутньої праці;
- виховує вольові якості, формує активну життєву позицію, здоровий спосіб життя засобами фізичної культури та спорту.

Громадська діяльність є одним із доцільних засобів у становленні майбутнього вчителя як усебічно розвинутої особистості, має важливе значення у формуванні інтелектуальних, фізичних та моральних якостей особистості, що

спрямовані на задоволення суспільних потреб. Реалізація основних завдань громадської діяльності, використання громадських доручень забезпечує виявлення людських якостей студента, його ставлення до суспільної справи, колективного спілкування та підвищення свого соціального статусу.

Література

1. Болдырев Н.И. Основы подготовки студентов педагогического вуза к воспитательной работе / Н.И. Болдырева, С.А. Умрейко // Подготовка студентов к воспитательной работе в школе. – 1973. – С. 5–23.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: методичний посібник для студентів магістратури / С.С. Вітвицька. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
3. Зосимовский А.В. Воспитание общественной активности школьников – подростков: автореф. дис. на соискание науч. степени канд. пед. наук / А.В. Зосимовский. – М., 1960. – 20 с.
4. Попова Е.В. Формирование познавательной активности школьников в их общественной деятельности : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.01/ Е.В. Попова. – Х., 1990. – 232 с.
5. Пупынина Г.И. Преодоление пассивности старших школьников в общественной деятельности: автореф. дис. на соискание науч. степени канд. пед. наук. / Г.И. Пупынина. – Москва, 1979. – 18 с.
6. Радул В.В. Соціальна зрілість молодого вчителя / В.В. Радул. – К.: Вища школа, 1997. – 269 с.
7. Троцко Г.В. Теорія і практика підготовки майбутніх учителів у позааудиторній роботі у вищих навчальних педагогічних закладів / Г.В. Троцко, М.В. Донченко. – Харків, 2005. – 188 с.

МАРИКІВСЬКА Г.А.

КОМУНІКАТИВНО-СИТУАТИВНІ ЗАВДАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З АДМІНІСТРАТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Сьогодні у нашій державі відбувається процес переходу від адміністративно-бюрократичних методів управління до гуманістичних. У зв'язку з цим підвищується рівень вимог до людей, які здійснюють процес управління, – менеджерів, зокрема адміністративних менеджерів, тобто спеціалістів із забезпечення результативного функціонування державних установ на основі ефективної організації адміністративних процесів.

В Україні наука адміністративно-державного управління набула офіційного визнання зовсім недавно. У часи радянської влади державне управління розглядали з погляду “керівної ролі партії”. З компетенції державної адміністрації вилучалися такі найважливіші елементи, як формування цілей, прийняття рішень, розробка й оцінювання програм і планів суспільного розвитку. Державне адміністрування охоплювало тільки виконавчу і наказну діяльність, його зміст зводився до чіткої формули “команда-виконання”. Критичні зауваження, альтернативні пошуки й інші творчі моменти в діяльності адміністрації не допускалися [1].

Тому так важливо сьогодні досліджувати й узагальнювати досвід розвитку світової науки у сфері державного адміністрування, проводити велику самостійну роботу у цій сфері, пов'язану з підготовкою адміністративних менеджерів.

Усе вищезазначене зумовлює актуальність теми.